

N:o 39.

Af Herr **Jöns Pehrsson**: *Om alla statsinkomsters ingående till Statskontoret och alla statsutgifters bestridande af samma verk.*

Under en längre tid har det syntts omöjligt få någon bestämd visshet om ställningen med statens inkomster och utgifter vid någon viss tidpunkt vid årens eller riksdagarnes början. Till ett sådant tillstånd medverka väl många omständigheter, af hvilka statsrevisorer och Riksdagen i en följd af år gjort framställningar om sådana åtgärder, som kunde möjliggöra uppställningen i räkenskapsväg på ett klart och tydligt sätt, huru statens finanser sig befinna vid hvarje års slut. Jag vågar påstå att med det bokföringssätt, som nu begagnas, och med de anordningar Riksdagen bestämmer, detta icke är möjligt. Om man ock nu har anledning hoppas, att ett stort hinder slutligen undanröjdes, genom räkenskapernas afslutning ett år tidigare än hittills, och möjligen införandet af förenklade bokföringssätt, återstår dock — efter mitt förmenande — en annan nästan lika stor olägenhet, för en klar öfversigt öfver statens ställning, nemligen denna, så länge Riksdagen beslutar att tvenne verk — nemligen Statskontoret och Riksgäldskontoret — skola hafva bestyr med utbetalningar och emottagningar af skilda delar af statens inkomster och utgifter. Med den utveckling statens skuldsättningssystem erhållit, lär icke vara möjligt undvara Riksgäldskontoret, dertill fordrades också grundlagsförändring för dess afskaffande, men den oegentliga verksamhet det nu utöfvar bör förändras så, att dess befattning blifver hvad grundlagen antyder, att hafva befattning med rikets gäld eller skulder och icke taga befattning med statens inkomster och utgifter; äfven i ett annat afseende torde det blifva välgörande och åstadkomma en stabilitet i affärsverl-

den inom landet, hvilken måhända ofta nog rubbas genom de stora utlåningar Riksgäldskontoret vissa tider är i tillfälle bedrifva. Det torde ligga i öppen dag att, om endast Statskontoret verkstälde alla statens utgifter och emottoge alla dess inkomster, en klarare ställning då uppkomme, i fråga om huru statens inkomster betäcka dess utgifter, och om — på sätt ofvan är sagdt — Riksgäldskontorets befattning endast omfattade rikets skulder, dessas förräntande och amortering samt upptagandet af nya beslutade lån. Om staten nödvändigt fortgår på skuldsättningsbanan, bör dock Riksgäldskontoret öfverlemna alla medel till Statskontoret och derifrån erhålla till räntor och amorteringar så väl som kontorets egen afföning. Genom en sådan anordning skulle man bestämdt så småningom få en klarare ställning åskådliggjord — hvilket nu icke på något sätt låter sig göra. Möjligen invänder man, att Statskontoret genom en sådan anordning måste förstärkas med arbetskrafter, men dels kan antagas, att sättet så mycket förenklade, att någon nämnvärd olägenhet deraf icke uppkomme, och dels kunna naturligtvis arbetskrafterna i Riksgäldskontoret i förhållande till göromålen minskas, och om än någon förökning i arbete och kostnader uppstår, uppväges detta mångfaldigt deraf, att statens finansiella ställning kunde blifva klar. Nu tvistar man ju om, huruvida Statskontorets stora förskotter äro en verklig statsbrist eller ett tillfälligt kassaförlag; att det icke kan till någon större del vara det senare är nog uppenbart, så framt icke motsvarande inkomster för år 1878 utestå oindrifna eller ock man tappat ett helt års inkomster, vid ombyte från gamla till nya statsskicket, ty alltid har väl så tillgått, med indrifvandet af statens inkomster, som nu sker.

Att uppgifterna och förslagsberäkningarna från Riksgäldskontoret och i statsverkspropositionen på inkomster och utgifter, vid Riksdagens början och vid dess slut, icke någonsin, under den tid jag varit med, stämt öfverens, ligger väl till en del deruti, att beräkningarna äro förslagsberäkningar, men så stora skiljaktigheter yppas, att man ibland måste stanna i förvåning deröfver — till exempel såsom vid sista riksdag. Att ett sådant oeffterrättighetstillstånd skulle länge få fortfara medför otvifvelaktigt, för rätt många inom Riksdagen, skadliga följder, ty det lär icke kunna dragas i tvifvelsmål, att, om man hade ställningen klar för sig, många hade i rättan tid betänkt sig mer än tvenne gånger innan statsutgifterna uppdrifvits till den höjd de nu kommit, men under förespeglningarne att tillgångarna och inkomsterna voro rikliga har man lyckats såsom skett. Till innevarande Riksdag har i Kongl. propositionen N:o 1 ställningen så lätt och angenämt öfverhalkats, att man stannar i förlägenhet om anledningen dertill, ty in-

genting kunde vara nödvändigare, än att med visshet få veta med huru stora belopp lån man betäcker statsutgifterna, och för att ställningen för framtiden må blifva klar, anser jag för min ringa del, att Riksdagen för sin del beslutar, att alla statens inkomster och utgifter behandlas af Statskontoret, och att Riksgäldskontorets befattning endast omfattar förvaltningen af rikets skulder. Riksbanken bör i regeln vara den anstalt, hvori öfverskottena insättas, för att komma allmänna rörelsen till godo. Då det är antagligt, att en sådan omfattande förändring nödvändiggör utredningar, dem Riksdagen i första hand icke gerna kan åstadkomma, anser jag att, om Riksdagen skulle finna frågan förtjent af uppmärksamhet, den då i skrifvelse till Kongl. Maj:t framställer sitt beslut. Jag vågar på grund häraf yrka,

att Riksdagen för sin del beslutar, att Statskontoret för framtiden skall emottaga alla statens inkomster och verkställa alla dess utgifter, och att Riksgäldskontoret endast förvaltar och handhafver statens skulder, och att Riksdagen hos Kongl. Maj:t anmäler detta beslut med underdånig begäran, att Kongl. Maj:t låter verkställa de utredningar och framställa de förslag, som en sådan åtgärds genomförande påkallar.

Anhålles vördsamt om remiss häraf till Stats-Utskottet.

Stockholm den 27 Januari 1880.

Jöns Pehrsson.
Kronobergs län.
